NATIONAL SENIOR CERTIFICATE EXAMINATION
NOVEMBER 2020

SESOTHO PUO YA LAPENG: PAMPIRI YA II
SESOTHO HOME LANGUAGE: PAPER II

MARKING GUIDELINES

Nako: dihora tse 3 Matshwao: 100

These marking guidelines are prepared for use by examiners and sub–examiners, all of whom are required to attend a standardisation meeting to ensure that the guidelines are consistently interpreted and applied in the marking of candidates' scripts.

The IEB will not enter into any discussions or correspondence about any marking guidelines. It is acknowledged that there may be different views about some matters of emphasis or detail in the guidelines. It is also recognised that, without the benefit of attendance at a standardisation meeting, there may be different interpretations of the application of the marking guidelines.

IEB Copyright © 2020

Ditaelo ho Motshwai:

- Mohlahlobuwa o lokela ho kgetha le ho ngola ka dihlooho TSE PEDI FEELA KAROLONG YA A, a boele a kgethe TSE PEDI FEELA KAROLONG YA B.
- Karolo ka nngwe e na le ruburiki ya yona.
- Sebedisa diruburiki tseo o di fuweng bakeng sa ho tshwaya tema ka nngwe.
- Mohlahlobuwa a etse moralo bakeng sa tema ya hae: Motshwai a lekole dintlha (mehopolo ya sehlooho le e e tshehetsang) ho bona kamoo e lebisang tlhahisong ya diratswana le tema yohle kateng.
- Ha mohlahlobuwa a **tswile lekoteng** moqoqong, etsa tsena tse latelang:
  - Mohlahlobuwa a abelwe matshwao bakeng sa dikahare ho fella kgatong ya pele feela.
  - Mohlahlobuwa a abelwe matshwao bakeng sa tshebediso ya puo ho fella kgatong ya pele feela.
    Mohlahlobuwa a abelwe matshwao bakeng sa sebopeho ho fella kgatong ya pele feela.

Tataiso bakeng sa ho tshwaya moqoqo:

NB. Motshwai a se etse matshwao a ✓ ha a tshwaya ditema tsa kgokahano kapa meqoqo.

Sehella lentswe kapa polelo e fosahetseng mola, o be o bontshe mofuta wa phoso hodima lentswe/polelo ka ho sebedisa matshwao ana a latelang:

/ bakeng sa ho arola mantswe a ngotsweng a kopantswe empa a lokela ho arolwa;
—, **+** bakeng sa ho kopanya mantswe a arohantsweng empa a ngolwa a kopane;
mn bakeng sa mongolo (*orthography*) o fosahetseng;
mp bakeng sa mopeleto o fosahetseng;
mt bakeng sa tshebediso ya matshwao a puo a fosahetseng;
p bakeng sa puo e sa sebediswang ka nepo kapa ka tshwanelo/tlwaelo;
^ bakeng sa lentswe kapa karolwana ya lentswe e siilweng dipakeng tsa mantswe;
// bakeng sa ho arola diratswana;
← bakeng sa ha mohlahlobuwa a qadile polelo hara mola;
↑↓ bakeng sa ha mohlahlobuwa a fetoletse dintlha tsa hae a qadile ka eo a lokelang ho qetella ka yona.

ELA HLOKO:

- Sebedisa ruburiki ka nako tsohle ha o lekanyetsa meqoqo.
- Matshwao a 0–30 a arotswe ho ya ka dikgato tse 5 tsa ditlhaloso tsa phihlello.
- Lekgetheng la Dikahare le moralo,
- Puo, Setaele, Tokiso ya diphoso,
- Lekgetha la Sebopeho lona ha le a arolwa ka bokgoni bo nang le boemo bo hodimo le bo tlase.

SENOTLOLO SA HO TSHWAYA:

Makgetha a tekanyetso	**Matshwao**	**Senotlolo**
Dikahare le Moralo	15	DM =
Puo le Setaele le Tokiso ya diphoso	10	PST =
Sebopeho	5	Seb =
Matshwao ohle	**[30]**	

IEB Copyright © 2020

KAROLO YA B DITEMA TSA KGOKAHANYO

Ditaelo ho Motshwai:

- Mohlahlobuwa o lokela ho ngola ka dihlooho TSE PEDI karolong ena.
- Mohlahlobuwa a etse moralo bakeng sa tema ya hae: Motshwai a lekole dintlha (mehopolo ya sehlooho le e e tshehetsang) ho bona kamoo e lebisang tlhahisong ya diratswana le tema yohle kateng.
- Ha mohlahlobuwa a tswile lekoteng nehelanong etsa tsena tse latelang:
  - Mohlahlobuwa a abelwe matshwao bakeng sa dikahare ho fella kgatong ya pele feela.
  - Mohlahlobuwa a abelwe matshwao bakeng sa tshebediso ya puo ho fella kgatong ya pele feela.
  - Mohlahlobuwa a abelwe matshwao bakeng sa sebopeho ho fella kgatong ya pele feela.

Tataiso bakeng sa ho tshwaya tema e telele:
Sehella lentswe kapa polelo e fosahetseng mola, o be o bontshe mofuta wa phoso hodima lentswe/polelo ka ho sebedisa matshwao ana a latelang.

/ bakeng sa ho arola mantswe a ngotsweng a kopantswe empa a lokela ho arolwa;
—, **+** bakeng sa ho kopanya mantswe a arohantsweng empa a ngolwa a kopane;
mn bakeng sa mongolo (*orthography*) o fosahetseng;
mp bakeng sa mopeleto o fosahetseng;
mt bakeng sa tshebediso ya matshwao a puo a fosahetseng kapa moo ho hlokehang
P letshwao la puo;
^ hlokehang letshwao la puo;
// bakeng sa puo e sa sebediswang ka nepo kapa ka tshwanelo/tlwaelo;
← bakeng sa lentswe kapa karolwana ya lentswe e siilweng dipakeng tsa mantswe a mang;
bakeng sa ho arola diratswana;
↑↓ bakeng sa ha mohlahlobuwa a qadile polelo hara mola;
bakeng sa ha mohlahlobuwa a fetoletse dintlha tsa hae a qadile ka eo a lokelang ho qetella ka yona.

Makgetha a tekanyetso	**Matshwao**	**Senotlolo**
Dikahare, Moralo le Sebopeho	13	DMS =
Puo, Setaele le Tokiso ya diphoso	7	PST =
Matshwao ohle	**[20]**	

IEB Copyright © 2020

KAROLO YA A PADI

POTSO 1 *LEJWE LA KGOPISO*: T. Letshaba

Tjhe Seipadi ha se motswelle wa sebele wa Naledi:
Sena se bonala ha e ne e le yena ya bakang qabang pakeng tsa Naledi le mohatsae, Tsietsi. Ho ena le hore a eletse Naledi hantle ho boloka lelapa la hae, o ne a mo fa dikeletso tse fosahetseng feela ho baka qabang lapeng la Naledi. Tsena tsohle di hlahella dipuong le diketsong tsa Seipati.

Mehlala ya dikarabo.

- Re qala ho bona ka moo Seipati a ileng a bua mantswe a bohloko ha a fihla ha Naledi kamorao hoba pula e ne, ka ho tseba maemo a ditaba a lapa leo. O ile a etsa eka o qala ho bona metsi a pula a kene ka lapeng.
- O ile a bua kamoo Naledi a tlamehang ho kenella monnae hore ba tswe ka mokhukhung ho ya batla ntlo.
  - Ha Naledi a qala ho bolella Seipati kamoo ntate Mohlouwa a mo etseditseng mohlolo wa ho mo fereha kateng, re utlwa Seipati a re:
- 'Taba ena ke bosesane ba kgwele, ho kgaoha mosadi. E le hore wena o itseng ho ntate Mohlouwa ha a qeta ho ipala mabala a kgaka?'
- Ka nnete mona o hlabetswe e naka lenyane ngwaneso! Ruri mona teng mokone o betile morena. Le jwale ke hona ke dumelang hore Modimo ha a o fe ka seatla.'
  - Seipati o kgothalletsa Naledi hore a amohele kopo ya ntate Mohlouwa ya hore ba ratane.
  - Le ha Naledi a hopotsa Seipati hore yena o nyetswe, Seipati o re:
- 'Lehlohonolo ha se lebelo Naledi. Lebala hanyane ka tsa lenyalo hoba le lona le ntse le sa o tswele molemo ka letho.'
  - Seipati o sebedisa mantswe a matla ao a batlang ho bontsha Naledi hore ha ho phoso ya letho tabeng eo ya ho ratana ha hae le Mohlouwa.
  - Ka lehlakoreng le leng Naledi o tshosa Tsietsi ka hore haeba a sa fumane mosebetsi kapele yena o tla kgutlela habo Maokeng.
  - Ha Naledi a re o tla kgutlela habo, Seipati o re:
- 'Ha ke re taba ena le tla e etsa pinyane mosadi. Tlohella ho tshaba hle Naledi. Badimo ba heno ba o tshwaetse yona ya senona le tlhako hore o je sa mpana phatloha. Nako ya ho kolla ntshi hanong e fedile'.
  - Ha Naledi a bolella Seipati hore o bolelletse Tsietsi ditsebe ho tlala ka bodulo bona bo sa jeseng ditheohelang boo ba dulang ho bona, Seipati ha a mo kgalemele hore a bue le monna hantle, o a mo thoholetsa mme o bile o mmolella hore mosadi wa mankgonthe o lokela ho etsa jwalo.
  - O bile o re Naledi a letsetse Mohlouwa mohala a ikopele tshwarelo ha e le moo a ile a mmuisa hampe ka la maobane.
  - Ha Tsietsi a re o batla ho etsa mosebetsi wa badimo, seo ha se thabise Naledi mme o bolella motswalle wa hae Seipate eo le yena a leng kgahlanong le seo.
  - Ha Naledi a se a utlwile hore mohatsae, Tsietsi o tseba sephiri se pakeng tsa hae le monnamoholo Mohlouwa, o leka ho ya kopa thuso ho motswalle wa hae, Seipati mme yena o se a mo lahlela matsoho, ha a batle ho mo thusa tebetebeng eo a mo kentseng ho yona.

[30]

IEB Copyright © 2020

POTSO 2 MOHLAHLOBI TSHITA

Mongodi o atlehile ho rala padi ena, ebile o kgonne ho hlahisa le ho manolla dintlha tsa moralo ka katleho. Tsena tsohle di hlahella ka tsela eo tshebediso ya tlhekelo, tharahano, sehlohlolo, tharollo le phethelo di hlahisitsweng e bupuweng ka teng pading ena.

Mehlala ya dikarabo:

Tlhekelo:

- Tlhekelo ke karolo e lelekelang ditaba tsa pale. Karolong ena mongodi o lokisa babadi hore ba lokele diketsahalo tse tla latela tsa pale ka ho ba hlakisetsa dintlha tse itseng tsa bohlokwa. Ke hona karolong ena moo mongodi a hlahisang baphetwa ba sehlooho, sesosa sa kgohlano, tikoloho le nako.
- Paleng re sheba hore na mongodi o hlahisa ditaba tsa hae jwang. Mona re qaqisetswa ka tsa bophelo ba motse wa Malwaleng, boitshwaro ba baahi, bobodu ba sepolesa le boipelaetso ba setjhaba.

  - Mona re kopana le mohlahlobi Tshita eo e leng mophetwa wa pale ena wa sehlooho e sa le hoseng tameneng ha Mmaleaba, mosadi ya rekisang jwala. Ke hora ya bohlano hoseng empa Tshita o se a bitsa botlolo ya boraro ya biri.
  - Tshita o lelekilwe mosebetsing, ebe lebaka ke lefe? Hona hobaneng ha a buwa mantswe ana? "Metswalle ke difi"
  - Mantswe ana ke ona a etsang hore re bale pale ho ya pele.
  - Setjhaba se batla Tshita a busetswe mosebetsing, ha a mang a mapolesa a le kgahlanong le taba eo.
  - Kokomoha e ka ka o nkga lefotha tabeng ya ho lelekwa ha Tshita mosebetsing, mme ke ka hoo a nyonyang taba ya hore Tshita a kgutlisetswe mosebetsing.
  - O tshaba hore Tshita ha a ka kgutlisetswa mosebetsing a ka tloha a utulla boqhitolo boo a ntseng a bo etsa.
  - Tshita o tena a tejelwa tjena ke ka lebaka la diketselletso tsa Kokomoha.

Tharahano:

- Mona ditaba di a rarahana, mathata a hlwa manolo hodimo. Ekaba ha Tshita a kgutlela mosebetsing ho tla etsahalang? Tsena ke tseo mmadi a ipotsang tsona.
  - Hang feela ka mora hoba Tshita a busetswe mosebetsing, kgohlano e kgolo e ba pakeng tsa Tshita, Tseleng le Hansie ha ba hlwa thaba ho ya batla babolai.
  - Ha ba fihla ka hodima thaba, ba fumana setjhaba se seng se sa tsejweng se ahileng lefatsheng la sona le sa tjejweng le hodima thaba.
  - Ba ne ba ikgakantse hore ba se bonwe ke batho bao ba leng moo ka ha ba bang ba bona ba a ba tseba.
  - Ba bone dintho tse ngata tseo ba neng ba sa buisane ka tsona ba hlabana ka mahlo feela ha ba di bona.
  - Mona ke moo Tshita a neng a tsejwa ka lebitso la Manka ha Tseleng yena a ne a ipitsa ka Nthekeleng.
  - Bobedi bona bo ikgakantse e ka ha ba tsebane ho hang.
  - Koloi eo Tshita a kileng a e bona ha Mmaleaba mmoho le bapalami ba yona le yona e teng moo hodima thaba.
  - Banna ba theola thepa ya lebenkele la mofu Lekgetho.
- Mmadi o kenelwa ke letswalo. Ho tla etsahalang ha setjhaba sena se ka elellwa hore batho bana ba ikgakantseng ke Tshita le Tseleng?

IEB Copyright © 2020

Sehlohlolo:

- Mona ntho di fihlile boemong boo di ka lokang kapa tsa senyeha ho feta. Di fihlile tsullung.
  - Mohlahlobi Tshita le Tseleng ba fihla ka lehaheng le leholo moo ho nang le banna ba bangata, ba dikgopo, ba tshwereng dithunya.
  - Ho nkga lephoka le lebe ka hara lehaha leo.
  - Ho bile ho na le mahata a batho thokwana mane.
  - Mosadi e motenya o popometse mosemeng, o difaha, o matlalo, o masibasiba ho hlakile hore ke ngaka.
  - Ditaba tsa hla tsa ba boima haholo, ntwa ya ba e mahlo mafubedu pakeng tsa badudi ba ka lehaheng le Tshita.
  - Ha lla dithunya, ha nkga ho sa bola.
  - Tshita a etsa matsapa a ho tsebisa ntlokgolo ho kopa thuso.
  - Tseleng le Tshita ba baleha hara mpa ya bosiu ba tloha moo ba utlwile masa-a-kokometse.
- Ka hlakoreng le leng Kokomoha le mohatsa Lekgetho ba ja tjhelete tsa Lekgetho mmoho.
  - Kokomoha o hweletsa a le ka hara lewatle hore Tsokotseha o shwele.
  - O ntse a fela hanyane ke ho hloka phomolo pelong ya hae hoba o bona ntho tse siyo, o kopana hlooho ka lebaka la diketso tsa hae tse soro.
- Ekaba ho tla etsahalang ka boTshita le boKokohoha?

Tharollo:

- Mathata a a raroloha; dintho di tla boela madulong.
  - Ditlokotsebe di tshwarwa ka bonngwe.
  - Mohatsa Lekgetho o ikisa sepoleseng, bang ha ba robale, ba lora ditoro tse tshosang.
  - Dikoloi le dipere tsa mapolesa di hlwa thaba ho ya batla dinokwane.
  - Ha ba fihla hodima thaba, ha lla sethunya, ha senyeha.
  - Tshita le ba bang ba tswileng dikotsi ba potlakisetswa sepetlele.
  - Bahlabane ba direng ba a tshwarwa, mme ba fetoha batshwaruwa.
- Ho tla etsahang ka batshwaruwa?

Qetelo:

- Mathata a fedile, kgohlahano e neng e le teng e fihlile pheletsong.
  - Lekgotleng la dinyewe, Kokomoha le baetsana ba hae ba tjametswe ke kahlolo.
  - Bohle ba entseng bobodu le dipolao tse soto ba a ahlolwa mme ba kwallwa tjhankaneng.

Efela mongodi o fihletse sepheo sa hae. Dipotso kapa tebello tseo babadi ba neng ba ena le tsona o di arabile ka botlalo le katleho.

[30]

IEB Copyright © 2020

POTSO 3 NTWA YA BASADI

Mongodi o atlehile ho re senolela semelo sa Mmamonoto palekgutsweng ena ka tsela tse fapaneng, jwalo ka: tsela eo a buang ka yona, diketso le menahano ya hae.

Semelo ke tsela eo baphetwa ba itshwereng ka yona. Sena re se lemoha ka tsela eo mophetwa a buang ka yona le ka diketso tsa hae.

Basadi bana ba babedi e leng Mmambehle le Mmamonoto ha ba utlwane ka taba tse hlahileng kgale mme di ntse di beselletsa lehloyo le ditshele.

Mehlala ya dikarabo:

Mmamonoto:

- Mmamonoto ke motho ya sa itlhompheng:
  - Ha a itlhomphe jwalo ka motho wa mme, re bona sena ka tsela eo a hweletsang moahisane wa hae Mmadietheng ka teng.
  - O etsa hona a bakile lerata, mme mang le mang a utlwa ha a hweleditse jwalo.
- Ke motho ya leqhoko.
  - Le ha a ne a sa bitse Mmambehle ka lebitso, ho ne ho le pepeneneng hore o ne a bua ka Mmambehle ka ha a ne a feta pela ntlo ya Mmamonoto ka nako eo.
- O tletse dikobiso:
  - Re boetse re bona sena ha a kobisa Mmambehle ha a feta moo pela matlo a bona.
  - Leha a sa mmitse ka lebitso, ho ne ho utlwahala puong tsa hae hore mona o ne a hlile a lebisitse dikobiso tseo ho yena.
  - O bolela kamoo Mmambehle a ratang mesebetsi ya batjha a tsofetse. Le ha le mona a ne a sa bitse motho ka lebitso empa sena se bontsha hore o ne a kobisa ka ha ka nako eo a buang sena Mmambehle o ne a etswa mosebetsing.
- O puo dimpe:
  - Re bona hona mantsweng a a sebedisang a bitsang Mmambehle ka ona; o re ke mantenya, mmamafuwa, ntho towe.
  - Na ke mantswe ao motho a ka a sebedisang mothong e mong? O re Mmambehle o a behlesela. Na ke mantswe ao o ka a buang ho mosadi e mong le teng o hweleditse mang le mang a utlwa?
- O a tella:
  - O bua kamoo moradi wa Mmambehle a nketseng moradi wa hae monna ka teng. Hona ho bontsha hore ke motho ya ratang ho seba le ho mamela ditaba tseo a sa tsebeng bonnete ba tsona, hoba ha a a ka a botsa Mmambehla ka taba tseo.
  - Tsela eo a buang ka yona a bile a supa Mmambehle ka monwana a itshwere thekeng lena le siyo, hona ho bontsha tello.
- O a ikgantsa:
  - O a ikgantsha ebile o tletse bokako.
  - O bua kamoo Mmambehle a tla mo tabolela diaparo tsa hae tse ntle, hona ho supa boikgantsho le bokako. O ikgantsha ka dintho tseo hoba yena o ne a sebeletswa ke monna ha Mmambehle e le mohlolohadi ho se motho ya mo sebeletsang.
  - Yena hoba a ena le monna ya mo sebeletsang o ikgantsha ka tseo a nang le tsona mme Mmambehle a se na tsona.
  - O bile o nyatsa Mmambehle ka tsela eo yena a phelang ka yona.

IEB Copyright © 2020

  - O bua hore Mmambehle o etswa ke mekopu le ditapole tseo a di fumanang ha Motsarapane moo a sebetsang teng.

- Ha a kgone ho ikemela:
  - Ha a kgone ho ikemela, o dumela ho hlohlelletswa ke moahisane wa hae Mmadiatheng ha a re a qholotse Mmambehle.
  - Ha Mmambehle a re a tswele kantle, o tswa jwalo a ntse a hetla, kaha a lebelletse hore motswalle wa hae, Mmadiatheng o tla mmona, a tswe ho tla mo thusa.
  - O boi, ka ha a shebelletse ho thuswa ke Mmadietheng.

- Lebitso la hae le a mo hlalosa.
  - Mmamonoto ka ha lebitso le bolela, o ne a le menotonyana, a le mosesane empa ha a itheke morwalo.

[30]

60 matshwao

IEB Copyright © 2020

KAROLO YA B DITEMA TSA KGOKAHANO

POTSO 4

ATIKELE E YANG MAKASINENG

Ena ke tokomane ya dikgokahano e yang dimakasineng.

Sebopeho sa atikele e yang makasineng:
- Atikele e ba le sehlooho se hohelang mahlo;
- Lebitso la moqolotsi wa ditaba le sebaka seo atikele e ngolletsweng teng di ngolwa ka hodima seratswana sa pele;
- E arolwa ka dikholomo tse bopilweng ka diratswana tse kgutshwane;
- Ditaba di hlahiswa ka sebopeho sa boloko.

Dikahare:
- Mohlahlobuwa a hlahise maikutlo a hae mabapi le ho tjheswa ha dikolo le mabenkele ke baipelaetsi ba tsekang phano ya ditshebeletso;
- A ka etsa tlhahiso ya hore baipelaetsi ba ka latela metjha e meng ya ho bontsha kamoo ba tlatlatjwang ke ho haella ha phano ya ditshebeletso kateng.

[20]

POTSO YA 5

TSA BOPHELO BA MOFU/OBITJHUARI

Ena ke tokomane eo ho yona ho ngolwang ditaba tse amanang le mofu.
Puo e sebediswang ke ya mmuuwa, motho wa boraro.

Matshwao a ikgethang a sebopeho sa tema ena:
- Mofu ke mang, ke wa ha mang;
- Tlhaho ya hae: Sebaka moo a hlahetseng teng, letsatsi la tswalo le selemo;
- Tsa kgolo ya mofu; dithuto, mosebetsi; lenyalo;
- Tsa lefu la hae: letsatsi le mokgwa oo a hlokahetseng ka wona;
- Maballo: bao a ba siyang;
- Dithoko tsa seboko sa hae. **[20]**

IEB Copyright © 2020

POTSO YA 6

INTHAVIU E NGOLWANG

Inthaviu ke tsela e nngwe ya puisano moo e mong a botsang dipotso ha e mong a arabela dipotsong tseo.

Sebopeho:
- Dipotso di hlophiswe ka bokgeleke;
- Lebitso la sebui le ngolwe ka letsohong le letshehadi la leqephe, le bile le latelwa ke letshwao la kgutlopedi (jk. Moleboheng:);
- Selelekeleng mmotsi o nehelana ka tlhahisoleseding e amang le sepheo sa puisano;
- Mmeleng mmotsi o botsa mmotsuwa dipotso tse itshetlehileng sehloohong se itseng;
- Sehalo e be se loketseng kopano ena.

Dikahare
Mohlahlobuwa o lokela ho ngola inthaviu e pakeng tsa hae le letona la tsa bophelo.

[20]

40 matshwao

Matshwao kaofela: 100

IEB Copyright © 2020

RUBURIKI YA HO LEKANYETSA PADI le PALEKGUTSWE – SESOTHO PUO YA LAPENG [MATSHWAO A 30]

Makgetha a ho lekanyetsa	Phihlello e babatsehang	Phihlello e supang bokgoni	Phihlello e mahareng	Phihlello ya motheo feela	Phihlello e haellang
DIKAHARE LE MORALO Kutlwisiso ya potso, botebo ba tshekatsheko ya taba (sehlooho), kutlwahalo le nnetefatso (tiisetso) ya dintlha ka mabaka ho tswa sengolweng.	• Kutlwisiso e babatsehang: 14–15 • Karabelo e hlahisitswe ka bokgabane: 13–12 • Sehlooho se manollotswe ka botebo • O hlahisitse dintlha tse fapaneng tse hlwahlwa tse tshehetswang ho tswa sengolweng • O bontsha kutlwisiso e babatsehang ya sengolwa.	• O manollotse sehlooho ka bokgoni • O hlahisitse karabelo e batlang e anela • Tse ding tsa dintlha ke tse utlwahalang, empa ha se tsohle tse tiisitsweng kamoo ho lokelang • Bopaki ba kutlwisiso ya mofuta ona wa sengolwa bo a bonahala.	• Kutlwisiso ke e mahareng ya sehlooho; ha se dintlha tsohle tse utullotsweng ka botlalo • Tse ding tsa dintlha di tshehetsa sehlooho • Dintlha tse ding di tsheheditswe, empa bopaki ha bo kgodise ka nako tsohle • O bontsha kutlwisiso e ka mmoho ya mofuta ona wa sengolwa	• Kutlwisiso ke e haellang ya sehlooho; boholo ba dintlha ha di a utullwa ka botlalo • Ke dintlha tse fokolang feela tse tshehetsang sehlooho • O hlahisitse dintlha tse seng kae tse tsamaelanang le sehlooho • O bontsha kutlwisiso e fokolang ya mofuta ona wa sengolwa	• O bontsha kutlwisiso e fokolang ya sehlooho • Boiteko bo fokolang ba ho araba potso • Dintlha ha se tse kgodisang • Mohlahlobuwa ha a utlwisise hantle mofuta ona wa sengolwa.
Matshwao a: 15	15–12	11–9	8–6	5–4	3–0
PUO, SETAELE LE TOKISO YA DIPHOSO Sehalo, rejisetara, setaele, tlotlontswe ke tse lokelang sepheo/ tshusumetso le maemo Kgetho ya mantswe Tshebediso ya puo le tlwaelo, matshwao a ho bala le mopeleto	• Selelekela le qetelo di a babatseha • Dintlha di utullotswe hantle le ho ntshetswa pele ka tsela e hlakileng • Tshebediso ya puo, sehalo le setaele ke tse butswitseng, tse susumetsang le ho nepahala	• Selelekela le qetelo mmoho le diratswana tse ding di hlahisitswe ka tsela e momahaneng • Dintlha di hlahisitswe ka tsela e hlalohanyehang • Puo, sehalo le setaele boholo di nepahetse.	• Tlhalohanyo le momahano di teng leha di kgera • Ho na le moo tshebediso ya puo e fosahetseng ha sehalo le setaele tsona di batla di loketse • Tlhahiso ya mehopolo e a haella, ha e hlalohanyehe, mme ha e na momahano • Popo ya diratswana e batla e nepahetse	• Mehopolo ha e hlahiswe ka tsela e hlalohanyehang • Diphoso tsa tshebediso ya puo di totobetse • Sehalo le setaele ha di a lokela mosebetsi • Popo ya diratswana e fosahetse.	• Tshebediso ya puo le ya setaele tse fosahetseng di hlahisitse tema e fokolang haholo • Popo ya diratswana e fosahetse
Matshwao a: 10	10–8	7–6	5–4	3–2	1–0
SEBOPEHO Makgetha a tema: popeho ya dipolelo le kgodiso ya diratswana le bolelele bo hlokehang	• Sebopeho se momahaneng • Diratswana di bopilwe ka bokgabane mme seratswana ka seng se bua ka mohopolo o le mong. • Dipolelo ke tsa mefuta e fapaneng.	• Sebopeho ke se hlakileng, mme dintlha di hlahisitswe ka tsela e hlalohanyehang. • Diratswana le dipolelo di bopilwe hantle.	• O hlahisitse bopaki bo itseng ba sebopeho. • Mehopolo e batla e lobokane diratswaneng.	• Sebopeho se bonahala se radilwe ka tsela e fosahetseng. • Diratswana di bopilwe feela hore mela e lekane ka palo.	• Kgaello ya ho rala sebopeho ka tshwanelo e sitisa phallo ya mehopolo. • Ha ho diratswana ke letlapa feela.
Matshwao a: 5	**5**	**4**	**3**	**2**	**1–0**

IEB Copyright © 2020

RUBURIKI YA HO LEKANYETSA TEMA YA KGOKAHANYO – SESOTHO PUO YA LAPENG [MATSHWAO A 20]

Makgetha a ho lekanyetsa	Phihlello e babatsehang	Phihlello e supang bokgoni	Phihlello e mahareng	Phihlello ya motheo feela	Phihlello e haelang
DIKAHARE, MORALO LE SEBOPEHO • Nehelano le mehopolo; • Tlhophiso ya mehopolo; • Sepheo, baamohedi ba ditaba, makgetha a tema le maemo.	• Nehelano e babatsehang e supang bokgoni bo ikgethang; • Mehopolo e matla, e butswitseng; • Tsebo e batsi ya makgetha a mofuta ona wa tema; • Mosebetsi ha o kgere, o tsepame; • Mehopolo le dikahare ke tse momahaneng; • Dintlha tsohle di tshehetsa sehlooho, mme di hlalositswe ka tsela e babatsehang; -Sebopeho ke se nepahetseng.	• Nehelano e ntle haholo, e bontshang tsebo e ntle ya makgetha a mofuta ona wa tema; • Mosebetsi ha o kgere, o tsepame; • Mehopolo le dikahare ke tse momahaneng, tse hlalositsweng ka tsela e supang bokgoni, mme di tshehetsa sehlooho; • Sebopeho ke se loketseng se nang le diphoso tse mmalwa.	• Nehelano e lekaneng e bontshang tsebo ya makgetha a mofuta ona wa tema; - • Mosebetsi ha o a tsepama ka ho phethahala – ho na le ho kgera ho itseng; • Mehopolo le dikahare di na le momahano e mahareng; • Ke dintlha tse itseng feela tse tshehetsang sehlooho; • Sebopeho ke se loketseng ka kakaretso empa se nang le diphoso	• Nehelano ya motheo e bontshang tsebo ya makgetha a itseng feela a mofuta ona wa tema; • Mosebetsi o na le tsepamo e itseng empa o a kgera; • Ha se ka dinako tsohle mehopolo le dikahare di momahaneng. • Sehlooho se tshehetswa ke dintlha tse mmalwa; • Sebopeho se foofo feela, mme se na le bohlotsa bo boholo. • Kgaello e matla ya dintlha tse itseng tsa bohlokwa.	• Nehelano e totobatsa kgaello ya tsebo ya makgetha a mofuta ona wa tema; • Moelelo o nyotobetswa ke ho kgera ho hoholo; • Mehopolo le dikahare ha di na momahano; • Ke dintlha tse mmalwa haholo tse tshehetsang sehlooho; • Ha ho boiteko ba ho sebedisa melao ya sebopeho.
MATSHWAO A :12	**8–7**	**6–5**	**4**	**3**	**2–0**
PUO, SETAELE LE HO HLAOLA DIPHOSO Sehalo, rejistara, setaele, maikemisetso, baamohedi ba ditaba le maemo; Tshebediso ya puo, tlwaelo ya tshebediso ya puo, kgetho ya mantswe, matshwao a ho bala le mopeleto.	• Sehalo, rejistara, setaele le tlotlontswe di loketse maikemisetso, baamohedi ba ditaba le maemo ka ho fetisisa ka tsela e babatsehang. • Tshebediso ya puo e nepahetse ebile e bopehile hantle; • Mosebetsi ha o na diphoso.	• Sehalo, rejistara, setaele le tlotlontswe di loketse maikemisetso, baamohedi ba ditaba le maemo ka tsela e bontshang bokgoni bo boholo. • Tshebediso ya puo e nepahetse ka kakaretso ebile e bopehile hantle; • Tshebediso ya tlotlontswe e ntle haholo; • Mosebetsi boholo ha o na diphoso.	• Sehalo, rejistara, setaele le tlotlontswe di loketse maikemisetso, baamohedi ba ditaba le maemo ka tsela e bontshang bokgoni bo boholo. • Tshebediso ya puo e nepahetse ka kakaretso ebile e bopehile hantle; • Tshebediso ya tlotlontswe e ntle haholo; • Mosebetsi boholo ha o na diphoso.	• Sehalo, rejistara, setaele le tlotlontswe di loketse maikemisetso, baamohedi ba ditaba le maemo ka tsela e bontshang bokgoni bo boholo. • Tshebediso ya puo e nepahetse ka kakaretso ebile e bopehile hantle; • Tshebediso ya tlotlontswe e ntle haholo; • Mosebetsi boholo ha o na diphoso.	• Sehalo, rejistara, setaele le tlotlontswe ha di dumellane le maikemisetso, baamohedi ba ditaba le maemo; • Mosebetsi o tletse diphoso, o dubakane; • Tlotlontswe ha e dumellane le sepheo; • Moelelo o nyotobetse haholo.
MATSHWAO A: 8	**8–7**	**6–5**	**4**	**3**	**2–0**

Matshwao a ka sebediswang bakeng sa ho tshwaya:

Makgetha a tekanyetso	Matshwao	Senotlolo
Dikahare/Moralo/Sebopeho (60%)	12	DMS =
Puo/ Setaele/ho hlaola diphoso (40%)	8	PST =
Matshwao ohle	**20**	

IEB Copyright © 2020